

רע"פ 3981/23 - אגא כרים אזימוב נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון
רע"פ 3981/23

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: אגא כרים אזימוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בתיק עפ"ת 24622-01-23 שניתן ביום 17.4.2023 על ידי כבוד השופטים ד' מרשק-מרום, י' צלקובניק וד' ארד-אילון

בשם המבקש: עו"ד אליעזר יניב

החלטה

1. בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטים ד' מ' מרום, י' צלקובניק ו-ד' ארד-אילון) בעפ"ת 24622-01-23 מיום 17.04.2023. בגדרו, נדחה ערעור שהגיש המבקש על גזר דינו של בית המשפט לתעבורה במחוז מרכז (כבוד השופטת ש' שפר) בגמ"ר 11260-10-20 מיום 27.11.2022.

2. ביום 30.01.2022, הורשע המבקש לאחר ניהול הליך הוכחות מלא, בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. על-פי המתואר בכתב האישום, ביום 17.05.2020, בשעה 21:47 או בסמוך לכך, נהג המבקש במסגרת תפקידו כנהג הסעות, בנתיב הימני לכיוון נסיעתו. זאת, בדרך עירונית, דו-מסלולית, בעלת 2 נתיבים לכל כיוון נסיעה, המופרדים באי תנועה בנוי (להלן: אי התנועה). מר הרצל נחמיאס ז"ל (להלן: המנוח) עבר את אי התנועה והחל לחצות את הכביש באלכסון משמאל לימין, בכיוון הנסיעה של המבקש, שלא במעבר חצייה להולכי רגל. המבקש, אשר לא הבחין במנוח, חרף ידיעתו כי הוא מתקרב לשטח הומה אדם בו חוצים הולכי רגל את הכביש דרך קבע, המשיך בנסיעה ללא האטה או עצירה של רכבו. בנסיבות אלו, פגע המבקש במנוח עם חזית ימין של רכבו וכתוצאה מהפגיעה המנוח נהרג.

בית המשפט לתעבורה קבע כי הוכח שהמבקש נהג במהירות "מופרזת ובלתי סבירה" של 86.54 קמ"ש בדרך

עירונית בה המהירות המותרת המרבית היא 50 קמ"ש. זאת ועוד, נקבע כי ניתן היה להבחין במנוח ממרחק של 154 מטרים בעת שהיה על אי התנועה, וכן בעת שחצה את הכביש באופן אלכסוני, מרחק של 11.2 מטרים, במשך 5.83 שניות. לפיכך, נקבע כי היה על המבקש להאט את מהירות נסיעתו, עד-כדי עצירה, כמתחייב מהימצאות המנוח על הכביש, וכי ניתן היה למנוע את התאונה אלמלא רשלנותו של המבקש.

3. ביום 27.11.2022, נגזר דינו של המבקש. בית המשפט לתעבורה עמד על הערך החברתי שנפגע ועל מידת פגיעתו; על חומרת העבירה ועל נסיבות ביצועה, לרבות חלקו של המבקש. נקבע כי המנוח התרשל "לכל הפחות" בכך שחצה את הכביש באלכסון מתרחק ולא בקו הישר הקצר ביותר, כמצוות תקנה 110(ד) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961. ברם, נקבע כי לא היה בכך כדי לנתק את הקשר הסיבתי בין התרשלות המבקש ומותו של המנוח. לבסוף, בית המשפט לתעבורה עמד על כך שדרגת רשלנותו של המבקש נמצאת "ברף הבינוני לכל הפחות", הן לנוכח החרیגה מן המהירות המותרת, והן נוכח אי מתן תשומת לב למנוח שחצה את הכביש, כמעט לכל אורכו, לפרק זמן של קרוב לשש שניות. לאור האמור, ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת, בית המשפט לתעבורה קבע מתחם עונש הולם הנע בין 8-16 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

בבואו לגזור את העונש בגדרי המתחם שנקבע, שקל בית המשפט לתעבורה לזכותו של המבקש את התנהגות החיובית הכוללת ניהול אורח חיים נורמטיבי; גילו המבוגר, בהיותו בן 78 במועד מתן גזר הדין, לרבות מצבו הבריאותי הירוד; התנצלותו בפני משפחת המנוח; היעדר הרשעות קודמות בתחום הפלילי; וכן את הנזקים שנגרמו למבקש מביצוע העבירה ומהרשעתו. בתוך אלו, נלקחה בחשבון הערכת שירות המבחן לפיה הסיכון להישנות התנהגות פוגענית הוא נמוך, וכן המלצתו לפיה יש להעדיף ריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. מן העבר השני, לחובת המבקש נזקפו עברו התעבורתי המכביד, הכולל 34 הרשעות קודמות כאשר 16 מתוכן מהעשור שקדם לתאונה ו-2 מתוכן כוללות הרשעה בתאונת דרכים; ואי נטילת אחריות מלאה לאירוע התאונה. לבסוף, נגזרו על המבקש 9 חודשי מאסר בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים; פסילה מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לצמיתות; וכן פיצוי למשפחת המנוח בסך של 15,000 ש"ח.

4. המבקש ערער לבית המשפט המחוזי על גזר דינו של בית המשפט לתעבורה. בתמצית, נטען כי המהירות שבה נקבע כי המבקש נסע, מתבססת על מדידה שגויה; כי שגה בית המשפט לתעבורה ביחס למרחק ממנו ניתן היה לראות את המנוח על אי התנועה; וכי רשלנותו של המנוח הייתה משמעותית יותר משנקבע. אשר לעונש, נטען כי יש להסתפק בעונש של מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות, הן לאור המלצת שירות המבחן, הן בשים לב לעונשים שהוטלו על נאשים אחרים במקרים דומים.

ביום 17.04.2023, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור. בפתח הדברים צוין כי טענות המבקש "מתייחסות בעיקרן לקביעת ממצאי עובדה וקביעות מהימנות", כאשר אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בקביעות אלו. לגופו של עניין, נקבע כי בית המשפט לתעבורה ביסס כדבעי הן את קביעתו בדבר מהירות נסיעת המבקש, הן את הקביעה הנוגעת לשדה הראיה שהיה פתוח בפני המבקש. זאת, על יסוד התרשמות ושמיעת עדויות המומחים והעדים השונים מטעם שני הצדדים. אשר לעונשו של המבקש, ציין בית משפט קמא כי:

"שלא כדעת [בית המשפט לתעבורה], סבור אני כי הרשלנות שנגלתה בדרך נהיגתו של [המבקש] משמעותית מאד, ואף גבוהה. [המבקש] לא הבחין כאמור במנוח בשום שלב של הנהיגה לעברו, ונסע במהירות העולה בהרבה על המותר, חרף כך שהכיר היטב את הדרך, וידע כי במקום קיימת תנועת הולכי רגל בין החנויות. [המבקש] היה באותם ימים נהג מקצועי, שצפוי היה כי יקפיד על דרישות הזהירות אף ביתר שאת" (ההדגשה הוספה - ח.כ.).

לבסוף, נקבע כי אין מקום להעדיף שיקולים אישיים של המבקש על-פני שיקולים הקשורים בגמול והרתעה, וכי העונש שהוטל על המבקש על-ידי בית המשפט לתעבורה אינו חמור באופן המצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

5. המבקש לא השלים עם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ומכאן הבקשה שלפניי שלצדה הוגשה גם בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שנגזר על המבקש. בתמצית, הבקשה נחלקת לשני ראשים עיקריים:

המישור האחד, עניינו בטענות שונות המצדיקות לדידו של המבקש להמיר את עונשו לביצוע מאסר בדרך של עבודות שירות. בתוך כך, שב המבקש וטען נגד הקביעה העובדתית הנוגעת לקיומו של שדה הראיה שהיה פתוח בפני המבקש בעת התאונה, וכן נגד הקביעה בדבר מהירות נסיעתו. עוד הוסף, כי מידת הרשלנות שיוחסה למנוח אינה הולמת את התנהלותו ביום האירוע, כאשר "במבט על סרטון חציית הכביש ניתן לראות כי [המנוח - ח.כ.] כמעט ונדרס כבר בחלקו הראשון של החצייה". לבסוף, הדגיש המבקש את נסיבותיו הפרטניות כאדם בן 80 בעל מצב בריאותי ירוד, נסיבות המהוות לעמדתו, שיקול לקולה בקביעת עונשו.

המישור השני, עניינו בטענה המעוררת, כך לפי המבקש, שאלה ציבורית-עקרונית, ביחס לאחריותה של המדינה לבדוק את כשירות הנהגים מעת שהם עוברים גיל מסוים. המבקש סבור כי במסגרת הבקשה דנא יש "לבדוק כיצד ניתן לעודד תקנות המגינות על ציבור מנהגים שגילים מתחיל להוות בעייה למשתמשים בדרך".

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשה על נספחיה, באתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

7. כידוע, הלכה היא, כי בקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול השלישי" שמורה למקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או בנסיבות המקימות חשש לגרימת אי צדק חמור למבקש או לעיוות דין (ראו: רע"פ 3636/23 אלקיעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (16.05.2023)). יתרה מכך, כאשר עסקינן בבקשה שנסובה על חומרת העונש, כבענייננו, לא תינתן רשות ערעור אלא כאשר העונש שנגזר על המבקש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו: רע"פ 2516/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (11.04.2023)). הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות מידה אלה, ודי בכך כדי לדחות אותה.

8. הטענות המועלות בבקשה שלפניי מופנות בעיקרן כלפי קביעות שבעובדה של הערכאות הקודמות, אשר אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בהן - קל וחומר ב"גלגול שלישי" (רע"פ 7391/22 שועאי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (18.12.2022)). כך גם, ככלל, ערכאת הערעור תימנע מלהתערב בקביעתה של הערכאה הדיונית בכל הנוגע להעדפתה של עדות מומחה אחת על-פני רעותה (ראו למשל: ע"פ 6038/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 82 (05.01.2023)). ממילא, הטענות המועלות בהליך דנן, הועלו ונבחנו על-ידי בית משפט קמא, ולא מצאתי כי עניין לנו באחד מאותם מקרים מיוחדים בהם נפלה "טעות ברורה ובלטת בהחלטת הערכאה הדיונית" (ע"פ 1872/16 דז'לדטי נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (18.05.2017)).

9. אכן, העונש שנגזר על המבקש, בשים לב לנסיבותיו האישיות, אינו קל. עם זאת, לא מצאתי כי העונש האמור חורג ממדיניות הענישה הנוהגת במידה ניכרת, באופן המצדיק את התערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי" (ראו, מיני רבים: רע"פ 5112/16 כהן נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-8, ו-15-16 (04.07.2016); רע"פ 3575/19 תבור נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (30.06.2019); רע"פ 902/21 בן לולו נ' מדינת ישראל, פסקאות 1, ו-4 (28.02.2021)). יודגש, כי הטלת עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, חלף ביצועו בדרך של עבודות שירות, אינה מהווה סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלו. שכן, בית משפט זה עמד לא פעם על חשיבות הטלתה של ענישה הכוללת מאסר מאחורי סורג ובריה במקרים בהם נהיגה רשלנית הביאה לקיפוח חיים (ראו למשל: רע"פ 9094/18

בושרי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (02.01.2019); רע"פ 1652/20 סעיד נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (15.03.2020); רע"פ 370/23 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (24.01.2023).

קביעות אלו עומדות בעיני חרף גילו ומצבו הבריאותי של המבקש, אשר בצדק נזקפו לזכותו בגזירת עונשו בבית משפט השלום. יפים לענייננו דבריו של השופט נ' סולברג בע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל, עמ' 155-156 (11.12.2016):

"לא בנקל אנו שולחים אדם מבוגר וחולה למאסר מאחורי סורג ובריש [...]. פגיעתו של המאסר באדם שכזה כבדה היא עד מאוד. הרהרתי בלבי, שמא יש מקום לתת את הדעת על סוגיה זו. תוחלת החיים בעידן הנוכחי הולכת ומתארכת, יותר עבריינים עומדים לדין גם כשהם באים בימים, ואינני בטוח אם עונש מאסר מאחורי סורג ובריש בבית הסוהר הוא המענה ההולם לעבריינים מסוג זה. יתכן שיש מקום לחשוב, כשם שהדבר נעשה ביחס לקטינים, על אופנים אחרים לריצוי העונש. אמנם כבר כיום שיקול זה הוא שיקול משמעותי בגזירת העונש, וכפי שראינו כאן - אף יכול להוביל להקלה ניכרת בו. כיוון המחשבה שאני מציע כאן אינו מכוון להקלה בעונש, כי אם להתאמת העונש. יתכן ששהייה במעין מעון נעול, תוך ביצוע עבודות שירות למשך תקופה ארוכה, תהיה ענישה מתאימה יותר לחלק מעבריינים אלו, מאשר ריצוי של חודשים ספורים מאחורי סורג ובריש, בבית סוהר רגיל. ניתן לחשוב גם על אפשרות של 'מאסר-בית' ... ברם, אין זו אלא הערה, פרי מחשבה שלבטח איננו חפצים בגסיסה איטית של אסירים זקנים בתוככי בית הסוהר; זהו ענין למחוקק לענות בו" (ההדגשה הוספה - ח.כ.).

10. לפני סיום יוער, כי אין בידי לקבל את טענתו של המבקש, לפיה יש לבחון במסגרת הדיון בבקשה דנא "כיצד ניתן לעודד תקנות המגינות על הציבור מנהגים שגילם מתחיל להוות בעיה למשתמשים בדרך". טענה זו נטענה בעלמא, בהיעדר ביסוס עובדתי או משפטי הולם, ובקשה זו אינה האכסניה המתאימה לבירורה.

11. אשר על כן, הבקשה נדחית. ממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע. עם זאת, בשים לב לנסיבותיו האישיות של המבקש, אני מורה על דחייה קצרה של תחילת ריצוי עונש המאסר שנגזר עליו לצורכי התארגנות. על המבקש להתייצב לריצוי מאסרו בימ"ר הדרים ביום 11.06.2023 עד לשעה 10:00, או על-פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, ככל שטרם עשה כן, כאמור בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, י"א בסיון התשפ"ג (31.5.2023).

שׁוֹפֵט